

4.4 SPORTOVEC MLADŠÍ 18 LET

Právní rámec

V běžném životě se mladý člověk **postupně připravuje** na své životní povolání nebo poslání, získává zkušenosti, vzdělává se obecně nebo ve svém oboru a může postupně po dlouhý čas budovat svou osobní a profesní kariéru.

Ve sportu tomu tak není. Sportovní činnost je **limitována** nejen **talentem**, ale zejména **fyzickými možnostmi** vlastního těla, a to rozdílně u různých oborů sportu. Gymnastika, obdobně jako v civilní profesi balet, stanoví tuto hranici velmi nízko a v době kdy v jiných sportech jsou sportovci v rozpuku sil, gymnasté kariéru ukončují. **Vrcholu** však mnohdy dosahují již mladistvém věku **před dovršením 18 let**. Obdobě se mladiství talenti dostávají do hledáčku klubů a agentů již při projevení patřičné míry talentu a jsou jim nabízeny smlouvy a výhody před dosažením zletilosti.

Zletilosti se v ČR nabývá třemi možnými způsoby. Dosažením věku **18 let**, vstoupením do **manželství** nebo nabytím zletilosti po dovršení minimálně **16 let rozhodnutím soudu**.

Z hlediska uzavírání smluv a podnikání ve sportu tak samozřejmě dochází k řadě problémů. Předně, tím že mladý sportovec **nemá plnou svéprávnost** je při podpisu smluv limitován povinností opatřovat si podpis svého zákonného zástupce.

Jednou z **podmínek živnostenského zákona** k provozování výdělečné činnosti živnostenským způsobem je plná **svéprávnost**. Živnostenské oprávnění je však možné získat i po dovršení povinné školní docházky a s přivolením soudu a zákonného zástupce. Je tak umožněno provozovat sportovní činnost na základě živnosti i před nabytím zletilosti.

V oblasti **pracovního práva** je **pracovněprávní způsobilost** rovněž omezena podmínkou ukončení povinné školní docházky a **dosažení 15 let věku**. V případě uzavření pracovní smlouvy s osobou mladší 18 let nutné **respektovat omezení** podle ZP, která regulují práce mladistvých, aby nadměrným přetěžováním nedošlo k narušení jejich vývoje.

Mladistvý zaměstnanec **nesmí být přetěžován** po fyzické a psychické stránce a je nutné mu věnovat **zvýšenou péči** (ZP § 244). Zaměstnavatel má **zapovězeny práce** nebezpečné, nepřiměřené, škodlivé, se **zvýšenou možností úrazu** a také práci přesčas a v noci.

Je zřejmé, že **využití ZP** při smlouvách **mladistvých profesionálů** bude vyžadovat „tvůrčí“ výklad ZP, neboť sportovní činnost je nepochybně druhem práce, kde se zátěž, riziko i úraz předpokládají. Navíc její **výkon o sobotách, nedělích** i svátcích bez limitu pracovní doby převažuje. V hrací a závodní sezóně si lze tak těžko představit, že by bylo možné splnit limity ZP.

U dětí mladších 15 let nemohou vznikat pracovněprávní vztahy podle režimu ZP, a navíc je omezena různými zákony, předpisy, úmluvami a limity OSN. Dětem je proto věnována příští **kapitola 4.5**

Souhlas s ošetřením nezletilé osoby

Zákon již několik let ustanovuje povinnost souhlasu rodiče s lékařským ošetřením jeho potomka. Jak ale na to, když se dítě zraní na zápase či soustředění, kde jeho zákonný zástupce není přítomen?

V roce 2011 zákonodárci schválili zákon č. **372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování**. Především **rodičům** nezletilých přinesl ovšem **mnohé starosti**, protože **vyžadoval souhlas obou zákonných zástupců pro lékařské ošetření**, které by mohlo mít negativní vliv na dítě. Naštěstí po bouřlivé odezvě veřejnosti došlo o dva roky později **k jeho novelizaci**, která tuto velmi přísnou úpravu **zmírnila**.

Pro **vyslovení souhlasu** s poskytnutím zdravotních služeb **nezletilému** pacientovi se v základu mají používat **zásady svéprávnosti** (upravené v ObčZ, tedy že za nezletilého musí **souhlasit alespoň jeden zákonný zástupce**) s tím, že nezletilému pacientovi lze zamýšlené zdravotní služby poskytnout na základě **jeho souhlasu**, jestliže je provedení takového úkonu **přiměřené jeho rozumové a volní vyspělosti odpovídající jeho věku**.

Pokud se tedy patnáctiletý dorostenec lehce řízne a bude třeba mu ránu zašít, **pravděpodobně postačí jeho souhlas**, nicméně vždy je toto rozhodnutí o **uznání míry** informovanosti souhlasu **na straně lékaře**. Poskytnutí zdravotních služeb na základě souhlasu nezletilého pacienta nebrání tomu, aby **ošetřující zdravotnický pracovník** podal zákonnému zástupci **informaci** o zdravotním stavu nezletilého pacienta.

Otázkou zůstává, jak by rodič měl postupovat při odjezdu dítěte na sportovní soustředění či jiný pobyt, u kterého nebude zákonný zástupce přítomen. Zákon totiž jednoznačně definuje, že **zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem**. Podkladem k takové informovanosti je logicky předchodí podání komplexních informací o zdravotním stavu, možnostech léčby, rizicích apod., společně s možností klást doplňující dotazy. Dopředu dané **široké zplnomocnění 3. osoby** (trenéra či vedoucího) k rozhodnutí o nekonečné škále eventualit, které mohou nastat, se podle České rady dětí a mládeže (ČRDM) **nejeví jako příliš šťastné**, a navíc ani **nemusí být zdravotnickým personálem uznáno**.

Co naopak není právně problematické je **zplnomocnění trenéra k doprovodu nezletilého k ošetření do lékařského zařízení** či k možnosti získat informace o zdravotním stavu a o navržených zdravotních službách nezletilému, kterého má daný vedoucí na starost. Jak ale postupovat se souhlasem k ošetření? ČRDM doporučuje vytvořit zmocnění k **vyjmenovaným běžným neinvazivním zákrokům** jako je například fixace sádrou po úraze končetin, zašití drobných ran apod.

Samozřejmě v případě **neodkladné péče** a nutných akutních zákroků budou lékaři poskytovat péči i **bez souhlasu zákonného zástupce**. A na základě „volní a rozumové vyspělosti“ v mnoha případech **postačí i souhlas staršího dítěte**, například s tím, že zlomený prst přijde do sádry. Jak bylo zmíněno výše, **konečné rozhodnutí** o akceptaci takového souhlasu je ovšem **vždy na daném lékaři**.